

Klinika ARVET

Výživa psů a koček

Cílem tohoto krátkého článku není obsáhnoutí celé problematiky výživy psů a koček.

Zaměříme se pouze na obecná doporučení správných krmných postupů pro jednotlivé kategorie psů a koček. V této části se zmíním o základním rozdělení krmiv a o domácím způsobu přípravy krmiv.

Jak pes tak i kočka jsou vzhledem k typu konzumované potravy řazeni mezi masožravce. Krmiva používaná pro zvířata lze rozdělit na dvě velké skupiny podle přípravy a to na krmiva připravovaná majitelem- tzv. domácí a na krmiva produkovaná specializovanými výrobci- tzv. komerční. Tato komerční krmiva ještě dělíme na krmiva suchá (granulovaná) a konzervovaná. Podle obsahu živin, minerálů a vitamínů ještě na kompletní a doplňková.

Co se týče domácích krmiv, platí určité zásady pro jejich přípravu. Domácí krmná dávka se skládá z části masité, z přílohy a doplňků vitamínů, minerálů a tzv. biofaktorů (mikroprvky, mastné kyseliny apod.). Masitá část může být tvořena v podstatě jakýmkoliv druhem masa kromě mas tučných. Proto je naprosto nevhodné maso vepřové. Nejčastěji je používáno maso hovězí a kuřecí, použít však lze i maso krůtí, rybí, skopové, králičí či koňské. Je-li krmeno maso syrové, je vhodné jej před podáváním na 3-5 dní zmrazit na -18°C . Zmrazení likviduje případné parazity. Maso je možné podávat jak syrové tak vařené. Vařené je z hygienických důvodů vhodnější. Při přípravě maso nesolíme. Ke krmení lze v omezené míře použít i vnitřnosti (hovězí srdce, plíce, sleziny, játra). Kostí jsou pro krmení nevhodné a mohou vyvolat u nenavvyklých nebo malých psů zácpy, neprůchodnost střevní, ucpání jícnu a další život ohrožující komplikace. Nikdy nekrmte dlouhé tříštivé drůbeží kosti! Masitá část potravy by měla tvořit u psa zhruba jednu třetinu krmné dávky, u kočky polovinu. Zbytek objemu je doplněn tzv. přílohou. Tou je nejčastěji vařená rýže, těstoviny, zpařené ovesné vločky, zelenina (mrkev, kukuřice, sladké zelí apod., naopak nevhodné jsou luštěniny). Domácí krmná dávka by měla být vždy doplněna o zdroj vitamínů a minerálů, zejména vápníku, avšak pouze v rozumné míře. Nadbytek vápníku vážně poškozuje kostru rostoucího zvířete podobně jako jeho nedostatek! Poměr vápníku vůči fosforu by měl být 1,5:1 až 2:1. Do krmné dávky lze zařadit i vajíčko (vařené či syrové) tvaroh, nebo tvrdý sýr. Nevhodné je mléko, které působí u většiny psů projímavě. Mléko není i přes zažitou představu příliš vhodné ani pro kočky. Kočka by měla dostávat domácí nebo komerční krmnou dávku a k ní čistou vodu, nikoliv mléko. Nevhodné je také krmení kuchyňských zbytků a uzenin pro vysoký obsah solí, koření a tuků. Krmení diety s příliš vysokým obsahem masa vede k vážným zdravotním poruchám.

Obecně lze říci, že klasická metoda domácí přípravy krmení je v současnosti na ústupu pro mnohé nevýhody. Příprava domácích krmiv je pracná, a použijeme-li dobré suroviny, tak je finančně stejně nebo více nákladná než kvalitní kompletní granulovaná krmiva. Navíc složení domácí stravy co do kompletnosti vždy výrazně

pokulhává za kvalitními komerčními krmivy. V domácích podmínkách je v podstatě nemožné sestavit skutečně vyváženou a kompletní krmnou dávku. Poznatky z odborné literatury, zkušenosti naše i kolegů u nás i v zahraničí ukazují, že krmení domácí stravy nebo nekvalitních granulí způsobuje vážné obtíže u štěňat velkých a obřích plemen. U těchto štěňat krmte vždy kvalitní kompletní granulované směsi ve výrobce předepsaných dávkách a to až do věku 12-18 měsíců.. Krmíte-li domácí stravu, můžete vážně přispívat k onemocněním kostry jako je dysplazie kyčelního nebo loketního kloubu, osteochondróza, panostitida atd. Některá z těchto onemocnění jsou nevratná a znamenají celoživotní pohybové obtíže. Naopak výhodou domácí stravy je její chutnost a mnohá zvířata jí dávají v případě možnosti volby přednost. Domácí krmení je bez problému použitelné u malých plemen psů a u koček. Vždy je však nutno do domácí krmné dávky doplňovat vitamíny a minerály.

V druhé části povídání o výživě se zmíním o krmení kompletními krmivy a o krmení zvířat během růstu, laktace a v seniorském věku.

Kompletní krmiva existují ve formě jednak vlhké- konzervované, jednak ve formě suché-granulované. Výhodou konzervovaných kompletních krmiv je jejich chuťová atraktivnost (důležité zejména u koček), nevýhodou je pak rychlá kazivost po otevření obalu a hlavně jejich vysoká cena. Pro běžného chovatele je finančně únosné dlouhodobé krmení kompletními konzervami pouze u koček a malých plemen psů. Kompletní konzervy jsou koncipovány skutečně jako kompletní krmení a tudíž by k nim neměla být podávána ani příloha.

Mnohem rozšířenějším typem krmiva jsou granuláty. Těch je na trhu celá škála a pro chovatele je často velmi těžké se mezi nimi orientovat. Mezi těmito krmivy jsou velké rozdíly jak co se týká kvality tak i ceny. Krmiva lze dle kvality velmi zjednodušeně rozdělit (toto dělení vychází z mé vlastní zkušenosti a nečiní si nárok na stoprocentní objektivnost) na krmiva nižší kvality, která se většinou vyznačují nízkou stravitelností a nevyrovnanou recepturou, dále na krmiva střední kvality (obvykle produkty větších firem, jako příklad lze uvést značky K-9, Pedigree Pal, Whiskas, Purina Chow, Purina Cat, Trainer, Acana apod. - produkty dostačující kvality relativně příznivých cen) a krmiva nejvyšší kvality, někdy označovaná jako premium (příkladem mohou být značky Hill's, Eukanuba, Iams, Royal Canine, Purina Proplan atd). Tato krmiva se vyznačují vysokou stravitelností (velmi dobře poznáte na konzistenci a velikosti stolice vašeho psa nebo kočky) a prověřenou recepturou, která je spolehlivě kompletní (bývá to dobře vidět na stavu srsti a celkovém zdravotním stavu). Kvalitní granulovaná krmiva, pokud zvířeti vyhovují, lze bez obav krmit dlouhodobě, aniž by bylo nutné přidávat do krmení jakékoliv doplňky minerálů či vitamínů. Většina firem vyrábí granule v mutacích pro jednotlivé kategorie psů či koček. Obvykle jsou vyráběny směsi růstové pro štěňata, udržovací pro dospělé psy, výkonostní pro pracovní psy, „lehké“ pro obézní, směsi pro březí a kojící feny a mnohé další např. pro seniory, alergické psy, psy s citlivým zažívacím traktem apod. Krmit psům kočičí granule, nebo granule určené pro psy jiné kategorie je nevhodné. Při nákupu krmení by se chovatel neměl orientovat pouze cenou za kilogram krmení, neboť tento údaj neříká nic o nákladech na krmný den. Jestliže u krmiv třídy premium zajistí potřebný příjem živin např. 500 g granulátu na den, u nekvalitních krmiv s nízkou stravitelností to může být i více než dvojnásobek. Proto je vždy vhodné seznámit se s doporučenou denní krmnou dávkou pro vašeho psa či kočku. Zde je nutno se řídit údaji výrobce toho kterého krmiva. Navíc u velmi levných krmiv se často nemůžete spolehnout na jejich kompletnost. Kvalitní krmiva obvykle nekoupíte v supermarketech.

Nyní se zmíním o kategorii zvířat, která je, co se týče výživy, nejproblematictější. Jedná se o štěňata a dospívající psy velkých a obřích plemen. U těchto psů apeluji na chovatele, aby vždy používali ke krmení kvalitní granulované krmné směsi, v dávkách doporučených výrobcem. Jen tak lze zajistit rovnoměrný pomalý růst jedince, který umožní správný vývoj kostry a kloubů. Krmení domácí stravou, překrmování masem a vápníkem a jeho nesprávný poměr k fosforu vede k enormně rychlému růstu, který má ve spojení genetickou dispozicí kritické následky pro pohybový aparát psa. Většina takto vzniklých poruch zdravotního stavu je nevratná a nevléčitelná. Příkladem může být již mnohokrát jmenovaná dysplazie kyčelního kloubu nebo loketního kloubu. Při pořízení štěněte velkého plemene vždy konzultujte výživu vašeho psa s veterinářem, neboť právě u těchto psů může nesprávná výživa napáchat největší škody. Mnohé firmy také vyrábějí speciální směsi pro kategorii štěňat velkých plemen. Zvláštní péči vyžaduje také krmení březích a kojících fen. Březí fenu krmíme v první polovině březosti stejně jako nebřezí, v druhé polovině se doporučuje zvýšit krmnou dávku o 50 až 100%. Fena by však neměla být obézní. V posledních 2 týdnech březosti nikdy nepodávejte feně doplňky vápníku. Po porodu má fena největší potravní nároky a krmíme ji několikrát denně tzv. ad libitum, což znamená tolik, kolik fena pozře. Po porodu také začneme dotovat fenu vápníkem. Množství potravy během laktace omezujeme pouze u extrémně žravých fen a u fen s málopočetnými vrhy. Co se týká frekvence krmení ostatních kategorií, platí že štěňata do půl roku krmíme obvykle 3-4 x denně, od půl do jednoho roku 2 x denně a dospělé psy 1x denně. Pes by neměl mít nikdy přístup k potravě po celý den. U koček je tomu jinak. Kočky (kromě obézních jedinců) mohou mít přístup ke krmivu celý den. Čerstvá pitná voda musí být pro každé zvíře přístupná nepřetržitě.

Změna- postupně!

Nekvalitní konzervovaná krmiva způsobují často průjmy, zejména pro vysoký obsah tuku. Většina konzerv, které jsou k dostání například v supermarketech jsou obvykle pouze doplňková krmiva a neobsahují kompletní paletu živin a biofaktorů. Na každém obalu by skutečnost zda se jedná o krmivo kompletní či doplňkové měla být uvedena a to platí i pro granuláty.

Kolektiv Kliniky ARVET